

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Setentiae LX spiritualis religiosis perutiles - Cod. Ettenheim-Münster 237

[S.l.], 1661

Religiosorum, ex quasi dispostiuug a principa

[urn:nbn:de:bsz:31-127475](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127475)

54.
Religionorū, et quasi dispositiū ad principalem, videlicet ad perfectā Charitatem.

Est puritas et rectitudo cordis, quae consistit in interioribus actionibus aliarū virtutū; quae secundū Aptom, finis praecepti est Charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide nō ficta.

In quo consistat illa ardens Charitas.

In cognitione vera inaccessibilis bonitatis diuinae. Siue in hoc consistit, ut homo se totū nō solum Omnipotenti deo, sed propter ipsum etiā omni creaturae se subiciat, et hoc propter nullā aliam causam, quā ut faciat quod placidum est coram deo. Et ita omnes cogitationes, omnia verba et opera Religiosi eo dirigere debent, ut sentiant quā bonus sit deus; Deinde ex ipsa bonitate ipsum amare incipiat, ac demū ex ipso amore se subiciant propter eū omni creaturae.

Consistit praeterea ardens Charitas in vera cognitione nostrae vilitatis, miseriae, nullitatis, affectu nostrorū naturalium ad omnem malitiā procliuum. 2°. In vero odio nostrarū personarum. 3°. In vera abnegatione nostrae propriae voluntatis, atque demum in diuinā voluntate resignatione. Et propterea simili modo Religiosus omnes suas cogitationes, omnia verba et opera eo dirigere debet, ut discat ag.

34
noscere suā vilitatē, deinde ut ex illa incipiat odio
prosequi seipsum, et ex illo odio suam propriam volū-
tatem penitus abiciat, et semper in voluntate dei
ac superiorum suorum regnet.

Quid sit Status Religionis.

Est exercitium quoddam perveniendi ad dictā puri-
tatem et Charitatem.

vide fol: i.

Qua sit via et ratio perveniendi ad dictā Charitatem.

Est Contemptus huius mundi, et eorum quae in mundo
sunt.

Quae sint illa quae in mundo sunt.

Primum est Concupiscentia Carnis: 2. Concu-
piscencia oculorum: 3. Superbia vitae; et rae
horum, totus mundus in maligno positus est.

Quomodo obviandum his tribus vitijis.

Per observantiam trium Votorum, Paupertatis,

Castitatis, Obedientiae. Nam Castitas adversus

saevit Concupiscentia carnalis; Paupertas concu-
piscencia oculorum; et Obedientia Superbiae vitae.

Quid sit Votū.

Votum est promissio Deo facta cum deliberatione

de meliore bono, siue de his quæ Dei sunt.

Quid sit vouere.

Est Deo sanctè aliquid promittere. Vel:
Vouere, est relicto saeculo totū se diuino seruitio
dedere, sed ad perpetuā Paupertatē, Castitatē et
Obediētiam, in religione approbata obligare.
Et hoc propriū Religiosorū est.

Notum Religionis qđ in se includit!

Notū Religionis secundū fidē Catholicā et ex cō-
sensu Ecclesie includit Paupertatē, Castita-
tem, et Obediētiam.

Quodnā sit primū fundamentū perfectæ
Charitatis aggredere.

Primariū et præcipuū fundamentū ardentem
Charitatē acquirendi est Voluntaria Paup-
tas, per quā aliquis abstrahit affectū suū à rebus
huius mundi, ut rectig et comēdij vacare possit
cōtemplationi rerū diuinarum.

Quid Paupertas hūc significet.

Paupertas hūc significat Carentiam pecunie
voluntariā, profectā ex motione Sp̄s. S. qua

paupertate homo sponte renūciat dīq̄ q̄ possi-
det propter solū beneplacitū et amorē Dei, et 35
anima suā salutē. Nomine pecunia hic
intelligitur, quicquid pecunia estimatur.

Nam proterea, quod sub paupertate nō solum
comprehenditur exterior, sed etiā interior, q̄
est carentia voluntatis habendi pecuniam, vel
quod estimatur pecunia. Scio, ait quidā,
nō esse laudabile pauperē esse, sed in paup-
tate paupertatē amare, et paupertatis ino-
pīam gaudenter et propter Deum sustinere.

Quid sit Paupertas Religiosa.

Est dimissio et alienatio om̄ possessionū et possi-
dendorum sponte, ac deliberata voluntate fac-
ta ob Dei dilectionē, Christi, imitationem.

Vel:

Est vitronica verū temporalium abdicatio, ob
regnū caeleste suscepta; haec bona externa, si-
cut obedientia et castitas interna, sacrificat,

Vel:

Est Virtus temporalium abdicatiua bonorū, qua
quis ad proprium gerens, sustentatur de non
suo. Bonavent. in Opusc. t. 2. apol. paup.
respect. 3. p. j.

Quotuplex Paupertas.

Triplex est Paupertas; Exterior, Interior, Mixta.

Exterior paupertas est, quae involuntarie patiturur pauperes seculares, qui coeter vagantur per mundum, ferè oïo nihil habentes.

Interior est illa, quae non in actu, sed in affectu consistit, de qua Dominus loquitur; Nisi quis renunciauerit sibi, Luc. 14. quae possidet, non potest magis esse discipulus.

Mixta est, quae quod non solum bonis temporalibus caret, verum etiam est voluntate habendi, adferit, ut sic potest rebus omnibus spoliatus, nudus Christi nudum sequatur.

Paupertas mixta quotuplex.

Mixta paupertas duplex est; Priuata et Incoi.

Priuata est illa, quae emittitur in particulari in religionibus, et est de essentia voti paupertatis, per quam Religiosus abdicat, se capacitatem cuiuscumque dominij rerum temporalium, potest tamen in coei possidere, ut sunt Carthusiani, Benedictini etc. quorum monasteria habent suos redditus.

Paupertas in coei est, per quam nihil oïo nec in coei, nec in particulari possidetur, quae non solum ad

Rel

Religiosos, Verū etiā ad Conuentū, quātū ad
redditū, et immobilia bona extenditur, quā B.
Franciscū suo Ordini seruādam reliquit.

36

Qua sit diffra inter has duas paup.

Hæc est: Paupertas particularis cadit sub vo-
to; emittitur enim de illa solēne votū in sūb
religionibꝫ. Paup̄tas uero in cōi nō inuenit̄
in aliqua religionē esse sub voto.

Et Paupertas in cōi solet eē maior vel minor se-
cūdm varias cōstitutiones religionū. Paup̄tas
in particulari, quæ cadit sub voto æquale est
in sūbꝫ religionibꝫ.

Quid sit proprietas Religiosorum

Proprietas Monachorū dicitur nō rei veritate
(nam s̄m fugiunt. furtū est, et s̄m Chrysost. Sa-
crilegium) sed similitudinariē.

Est autē proprietas Religiosorū, quando pro libi-
tu utuntur, dant, accipiunt, vel retinet̄ aliquid
sine licentia Superiorum. Unde S. Benedictus
in regula docet eos proprietarios esse, qui acci-
piunt a parentibꝫ, ab amicis, vel qui buscuqꝫ alijs,
vel retinent aliquid sine Superioris cōsensu vel
eū zelant, vel saltem desiderant hoc modo aliqꝫ

cap. 33

illud in superioris potestate per traditionē, que
in professione fit, transferat; necessario sequi-
tur, eum nihil habere, neq; possidere posse, non
aliter ac si seruus esset. Cuius rationis vim dicit
Benedictus vbi supra meminit, vbi et docuisset
nihil omnino a monachis esse possidendū, tra-
te rationē addit; Quippe quibq; nec corpora
sua, nec voluntates suas licet habere in sua
propria potestate.

37
Ex quo merito infert Nauar. lib. de reddit.
q. i. monit. 10. et 12. et eōm. 2. de regul.
n. 2. Religiosum professū nulli rei tempo-
ralis habere dominium, ne vestis quidem, qua
induitur, aut panis, quo vescitur: sed quicquid
habet, esse penitus subiectū administrationi su-
perioris, sine cuius nutu, nihil oīo habere potest.

An Religiosus professus saltē de licentia
Praelati possit habere propriū?

Religiosus professus etiā de licentia sui Super-
ioris nō potest habere propriū stricto modo
sumptū, quodā verā proprietatem, quale est illud,
quod habent seculares. Quia hoc est ex presc-
contra vobum solēne paupertatis, quod omnes se-

ligiosi emittunt, atq; observare tenentur.
 Respondetur r̄. quod Religiosus professus de licen-
 tia Superioris potest habere proprium largo mo-
 do acceptū, pro ut continet sola detentionem vsu,
 administrationē, et possessionē facti, cū faculta-
 te disponēdi de eo in suos vsus honestos et pios
 tantum, a mobili tamen ad nutū Superioris,
 ut habetur ex Cap. Monachi in fine. Vbi
 dicit posse peculium cōcedi alicui monacho.

Quia in nulla religione ita rigorose serua-
 tur votū Paupertatis, quin de licentia Praelati
 tacita vel expressa Religioni habeat aliquid
 propriū largo modo acceptū suis peculiaribus
 vsibus deputatū, ut puta vestes, lectum, libros,
 imagines, et id genus alia, quae oīa cū habeat
 de licentia, et dependentia Praelatorū, nō
 censentur esse cōtra Paupertatis Votum.

Utrum Abbas possit dispensare cum suo
 Monacho, ut habeat vsum alicuius rei, ut
 puta pecuniae, librorum, et similitum, licet
 ut dictum est, nō possit dispensare circa pro-
 prietate habendam, stricto modo sumptam.

Pro solutione nōm, duplicem vsum distingui;

Certū, et incertum :

Certus usus est, qui nō potest auferri.

Incerto, qui est in voluntate alterius, ut auferatur cū ei placuerit.

Loquendo ergo de usu certo, Abbas nō potest dispensare cū suo monacho ut habeat usum alicuius rei. Quia semper debet eē voluntas Religiosā subiecta Prælato, ut resignet quando voluerit, ut patet extra de statu monach. cap. Cum ad monast.

Loquendo verò de usu incerto potest dispensare, ex rationabili causa, quod patet ex cap. 53. reg. s. Benedicti, ubi ait; Nec quicquā liceat habere, quod Abbas nō dederit, aut permisit. Ergo videtur quod de licētia Abbatis potest Monachus usum aliquarū rerū habere, ex causa tamē rationabili.

Quae dicenda causa rationabilis in hoc casu.

Causa dispensandi rationabilis duplex est; Necessitas scilicet et utilitas.

Necessitas itidem duplex est; Privata, et Communis seu publica.

Privata, ut cū cōceditur in monio paupere

in quo de coi nō pnt haberi necēria, monacho vel
 Moniali, vt aliqd habeat ad vsum necessitatis suae,
 cū proposito tamē resignandi, cū fuerit requisitq.

Communis necessitas ē, cū cōceditur alicui officiali
 coi, ad expendendū in v sur ex necessitate aliorum;
 vel cū quis ad alia loca pro negotijs Monij peragen-
 dis dirigitur, et cōceditur ei pecunia pro expendē-
 do alijsue necessarijs; tūc enim pecunia nō est pro-
 pria, sed administrationi annexa, et nōiē Monij
 retinet et dissipat. de quo dr, extra de stat.
 Monach. c. 2.

Utilitas etiā duplex ē; Priuata et Cois.

Priuata, vt cū cōceditur alicui Religioso liber
 aliqz aut orationū, aut alicuij facultatis, aut suc-
 dum proprium, gratia solt informadi animum
 in his quae pertinent ad salutem.

Cois est, vt cū cōceditur alicui liber, aut qz mittitur
 ad scholas, qui ex studio suo creditur alijs prodesse
 posse, et illi, cōmissa sibi administratione sua per-
 sona, Abbas dat pecunias pro sustentatione sui in
 scholis, aut prouisione aliarū necessitatum.

Quid si dispensetur cū aliquo circa vsum
 incertū alicuij rei, sed tñ sine rāabili cā,
 utrū talis excusetur a vitio proprietatis, si
 habeat animū resignandi, cū fuerit requisitq!

Si cū Humberto super Reg. s. Aug. Quod talis q^ddem excusetur a vitio proprietatis, sed nō tñ a peccō tam dispensans, quā recipiens, dispensationē in hoc.

In dispensante est abusus potestatis, q̄ data ē ei, nō in destructionē, sed in edificationē, 2. Cor. 10. Ipse autē abutitur ea in destructionem.

Deinde, Dispensatio debet ēē prouida iuris cōis relaxationis, utilitate seu necessitate pensata; et talis cū nō sit prouida, nec utilitate seu necessitate promotā, nō est dispensatio dicenda, sed potig iuris et religionis dissipatio.

In recipiente verō, est auaritia, cū teneat aliqd sine rationabili cāā, vt puta librā, vestē, vel aliqd huiusmodi, de quo posset aliq proficere.

Quomodo vitium proprietatis rescandū sit.

S. P. N. Bened. In Reg. c. 33. Radicitg. i. totaliter hoc amputandū esse ait.

Quomodo hoc fiat.

Radicitg seu totaliter proprietar amputatur tripliciter. In Corde, opere, et ore.

In corde quidē amputatur, interig ni hil oīo cōcupiscendo, ita vt monachg neq̄ intentione, neq̄ voluntate

40
 scilicet pnt, renunciant, ut sic rebz oibz exuti, nudj, se-
 querentur atq; imitarentur Christum nudu.
 Unde emissio voto soleni paupertatis, statim Religioſg
 moritur mudo, ei oibz illibz, ita ut no sit amplig ca-
 par nec illig, quod antea possidebat, vel ei quouis mo-
 do obuenerat, nec illig quibz in futuru cōsequi qua-
 uis modo ex adipisci posset, sed in his oibz et singulis
 predictis succedit tanqua verq et legitimg eig Dns
 Monium, vel Religio. Quare Religioſg in tali sta-
 tu permanens fit per oia similis seruo, qui a Dno
 suo emptus, et seipsu, et quicquid quaerit via, et
 occasione acquirit, totu Dno acqrit.

In quo cōsistat Essentia Paupertatis
 Euangelicæ, quæ oēs in usum Religioſi pro-
 fitentur.

Consistit in hoc, quod ipsi renunciant, et voluntaria
 a se abdicat oē ius, dominium, vel quasi dominium,
 proprietate, vel quasi proprietate, usq; ad usum
 fructum, possessione, vel quasi possessione reru te-
 poralium, contenti solo simplici usu eoru quibz
 indigent, no quidem iuris, sed facti tantu, ut ha-
 betur in cap. Cui portio. 12. q. 1.

Ad quid obligetur Religioſg Vouens pauper-
 tatem.

Solemniter Paupertate uocens obligatur primo
 ad nō volendū habere, nec habere posse etiā in-
 te, vel uti tanquā proprio, selt affectu retinendū
 iura suo, seu independentes à voluntate Superi-
 oris.

2. Obligatur talis, ut sit paratus equi possessione
 et usu omni momento, quo Superior iusserit, quia
 nō potest hæc retinere nisi cū dependentia à volu-
 tate Superioris, alioquin esset proprietarius: ut
 habetur ex cap. Cū ad monitum. et tradit
 D. Thom. 2. 2. q. 168. a. 6. less. lib. 2. de
 iust. c. 21. dub. 8. et 9. et alij.

Hinc Religiosus, qui ex his, q̄ sunt sibi à Prelato
 concessa aliud querit, quā simplicem usum facti ne-
 cessarium, dependentem à voluntate Prelati,
 peccat peccato proprietatis.

NB.

Ex quo colligitur, quā arcta sit via Paupertatis,
 per quā ex vi sua professionis tenetur incedere Res-
 ligiosi, ad in quanto periculo sua salutis vivant,
 qui nō contenti huiusmodi usu simplici et paupere
 in hac secularium querunt usum iuris, usum fruc-
 tum ac proprietate in a eo, quod habent, vel acq-
 ruit, nō permittentes ullo modo ut Prelati possint li-
 bere de his oibz disponere, quinimō volūt tanquā
 diuiter huius seculi abundare in oibz, nō curātor tot se-

69
41
coronā Canonū prohibitiones. C.

Quid sit Castitas Relig.

Castitas Religiosorū ē, qua nō solū corpus à pollutione carnalis cōcupiscentiæ custoditur, sed etiā aīa ab huiusmodi concupiscentiā mūda seruat̄ur. Unde colligitur, Religiosū peccare mortaliter cōtra votū Continentiæ, quoties deliberatē seu volūtariē exercet, vel exercere cupit aliquā ex actibz luxuriæ, qui actz cuilibet Christiano dicto modo sunt mortales. Vel:

Castitas Virginalis et Religiosa ē virtz, qua homo secundum iudiciū rationis, et electionē volūtatis refrænat cōcupiscentiā venererorū, et ab oībz voluptatibz carnis tā licitis, quā illicitis perpetui abstinere proponit.

Quare Religiosus Castitate profiteatur.

Id eo, quia ad statū Religionis requiritur abstractio coron, per quæ homo impeditur, ne oī modo in Dei seruitiū feratur; vsus autē luxuriæ abstrahit hominē, inio animum hoīs retrahit ne totaliter in Dei feratur seruitiū; qā q sine vxo: re est, sollicitz est, q̄ sunt Dei, qm̄o placeat Deo; i. Cor. 7